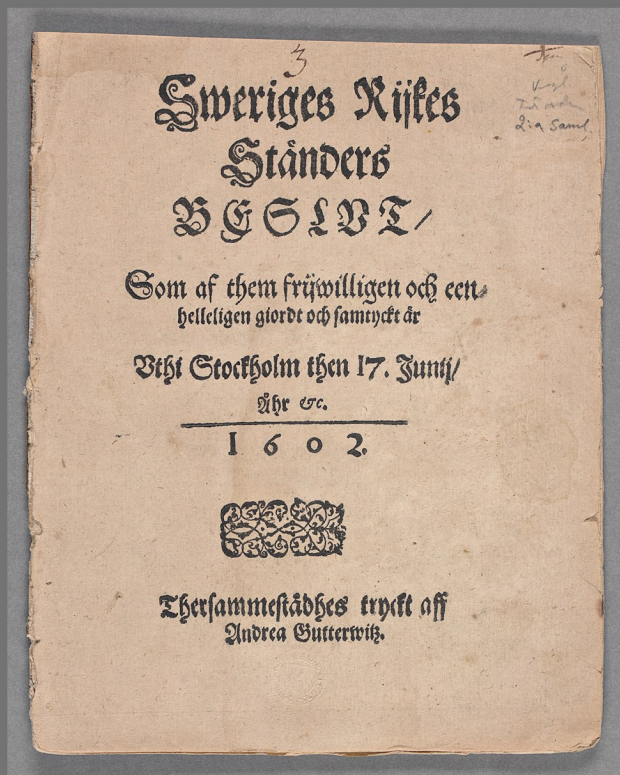

Sweriges Rijkens Ständers Beslvt, Som af them frijwilligen ...

SOT // Kungl. förordningar / 2. saml.

Tillkomstår 1602

Digitaliserad år 2016

3
Sweriges Rikes
Ständers
B G S L V T /

Handwritten notes in the top right corner, including "Kongl. Tidning" and "2:a Saml."

Som af them frøywilligen och een-
helleligen giordt och samtyckt är

Uthi Stockholm then 17. Junij/

Ahr &c.

1 6 0 2.

Thersammestädhes tryckt aff
Andrea Gutterwik.

After=
skrefne Swert-
ges Rikes Råd-
och Ständer / Gref-
wer / Friiherrer / Bis-
scoper / Adel / Clerkes
rij / Krijgzbefehl / Borg-
gere och Menige Al-

moge / som opå thenne berammede och nw här vthi Stockholm
holdne Riksdagh af alle Landzänder medh fullkommeligh Tula-
mache / hafwe tillstickete och församlede warit. Gode här medh
witterligit / At wi hafwe tagit vthi ett nödhörftige öfverwä-
gande / alle the saker / wärf och ärender / som här at beräds-
hafwe warit oss förestälte / och äre efter nogsampt och tjudigde
betenckende om alle Puncter så öfwerrens wordne / som här es-
ter föllier: Först. Efter thet / at then tjudh som R. M. i Vä-
land / vthi Jönköping och här i Stockholm förelagd blef / innen
hwilken H. R. M. skulle sende sin Son hjit in i Riket / nw län-
ge sedhan och meer än tredubbelt förlupen är / och H. R. M.
icke hafwer sig medh thet ringeste ord thet opå förklaret.
Theslikes så är och then tjudh länge sedhan förbij / vthi hwilken
wår nådigste Furste och Herre Hertigh Carl / &c. vthi Linkö-
ping lofwede / at H. S. N. wille tage sakerne vthi betenckende /
och sig medh sine blodzförwanter och andre Potentater , Ros-
nunger / Chur och Furster vthan Rikes om Regeringen beräds-
fråge / hwadh heller H. S. N. then efter wår begären wedhers-
tage skulle eller ey. Thersfore så hafwe wi nw åter eenhelleli-
A ij gheu

gen / fliteligen och ödmjukeligen af H. J. N. begäret / at H.
J. N. vthan länger opstos wille tage Cronon och Regementet
opå sig. Så ändoch H. J. N. hafwer sig således emoot
Konungen i Pálen förhållit och tilbudit / at H. J. N. för
Gudh och heele werlden nogsampt är yrsåhtet / och ingelun-
de borde wår begären ytterligere vthslå eller medh sin Konunge-
lige Eröning dröye. Doch likwål så hafwer H. J. N. latet
oss förstå / at H. J. N. wil án ytterligere skrifwe H. K. M.
til / och påminne H. K. M. om thet som både H. J. N. och
wij hafwe H. K. M. tilförende tilbudit. Men hwar H. J.
N. thet opå icke bekommer innen then sifste Augusti sådane
swar tilbake igen / som både H. J. N. och wij kunne ware belátne
medh / dhå wil H. J. N. widhere betenckie sig / hwadh som
H. J. N. kan stå tilgörende / och H. J. N. och Riket kan ware
nyttigt : Säsom och wij dhå genom een öpen Skrift aff Tryce-
ket late vthgå til alle Land och KonungeRiker / wår rättmätige
vndskyllan / och medh alle omständighetter vthföriligen tillenne
gif we / hwadh skällige / laghlike och nödhträngde orsaker som wij
hafwe haft at skilic oss ifrå H. K. M:s Regemente. I med-
ler tiidh hafwer H. J. N. lofwet oss / at H. J. N. wil stå Re-
gementet före / och Rikens sampt alles wåre gagn och bästa sökie
och befordre / så och hålle handhafwe och beskydde oss alle widh
Gudz klare och reene ord / såsom thet finnes vthi the Prophetiske
och Apostoliske Skrifter ware författet / och såsom vthi Ppsas
a Concilio, så och opå the Herredagher som vthi Suderbö-
ping / Arboga / Jönckping / Stockholm och Linköping håldne
äre / hafwer varit både om Religionen och Ryrkie Ceremos-
nierne aftalet och beslutit. Och althensund vthi Ppsala Cons-
cilio wart bewilget at Ryrkie ordningen och Messeloken skulle
öfversees / corrigeres och förbättras. Så hafwe wij nw åter
bewilget och samtyckt / at samme arbete af någre the lärde och
förstån

förståndigeste / så wäl ibland the Werldzlige som the Andelige
skal tages förhänder. Doch skal therwihinnen så mykit wære
Christelige Troos Artikler och Sacramensens rätte bruk / til
komme / ingen förändring göres / wthan hwadh som kan ware
wthi läran och Ryrkie Regementet nyttigt / och Gudz ord lijf
mätigt / införes / och hwadh som finnes än nu hafwe en smak af
then Påwisste swrdegen och ware förargeligit / aldeles wtheluckes.
Dh när både Messiboken och Ryrkie ordningen såldes öfwer
seedde äre / dhå skulle the i alle Landzänder och för vnderäterne
förkunnes / och sedhan the godhwilligen gillade och wedertagne
äre / trycktes och i alle Församblinger öfwer heele Rijket bruktes.
Sammelunde hafwer och H. S. N. lofwet oss / at H. S. N.
wil hälle oss widh Sweriges Lagh och alle wälsångne Privileo
gier och Friheetter / ester såsom H. S. N. thet här til giordt haf
wer. Dh skal H. S. N. ware frijt in til thes swar ifrå Ros
nungan i Välen kommer / och H. S. N. fullkommeligh Konungs
lig Rezering opå sigh tager / at drage hwar H. S. N. synes / ins
nen landz eller och wthan / när ey anners ware kan / wthan H.
S. N. måtte begifwe sigh för Rijkens högnödige saker skuld vs
than Rijkles / och seer sigh kunne sölie sitt Fidherneslandz gagn
och bästa. Dh stole alle hwilke H. S. N. thet om tillsäger /
och wthan lage förfall äre / och i laga tiidh tillsagde warde / ware
H. S. N. eller then H. S. N. wthi sin stadh förordner / fölge
ahtige / widh thet straf som wthi Lagboken förmålles / om them
som sigh löne vndan Cronone tienst / och icke äre sin rätte Herre
fölgachtige medh herfärd serligen å lande meren / land
at werie och Rike hans förmere om han thet elliest
gitter. Doch skal H. S. N. icke länger blifwe af Rijket än
wthi Tre Wäneders tiidh. Men hwar så är / at någon fabre
kan ware förhanden här opå thenne sidhe / dhå skal H. S. N.
icke ware efterlatet at drage wthi någon Landzände här ifrå /
wthan

vthan H. S. N. Skal blifwe här qwar vthi egen person / och vade
re off medh råd och dådh til tröst och förswar / och til the andre
Landzänder förflücke andre som Rikssens bästa thet sölie och be-
fordre kunne.

Til thet Andre. Hwar H. S. N. (thet Gudh wårdis
ges länge fördröpe) någet dödheligit widhkomme / dhå hafwe
wij off här åter samsatt och föreenet / at thet skal aldeles blif-
we widh thet som vthi Linköping besluttit blef / Så at then Hög-
borne Furste och Herre Hertig Göstaff Adolph / skal efter sin
Herfadhers dödelige fräsälle blifwe widh Sveriges Rijke och
Regemente / och så hans ächte Mansårswinger efter honom /
Erswinge efter Erswinge. Men hwar Gudh förbiude at H.
S. N. vthan ächte Mansårswinger dödeligen afginge / och inge
ächte Mansårswinger af then Linie meere förhanden wore / dhå
wele wij annamme then Högborne Furste och Herre Her Carl
Philip / H. S. N. des yngre Son för wår Herre och Regent / och
så hans ächte Mansårswinger efter honom / emedhan någon af
then Linie är igen. Men hwar thet fall hände / hwilket Gudh
doch nådeligen afwende / at H. S. N. dödeligen affölle / och inge
af H. S. N. des Söner eller theres ächte Mansårswinger me-
re öfwer wore / dhå hafwe wij lofwet och tillsagdt för off och wåre
Efterkommende / at wij sedhan ingen annen til Sveriges Cro-
no och Regemente tage och annamme wele / vthan then Högbor-
ne Furste och Herre Hertig Johan / &c. om han i lifwedt wore /
eller och hans Furstelige ächte Mansårswinger / om någon kunne
förhanden ware / och emedhan then Linie til år / skole the widh Res-
mentet blifwe / och inge andre / efter såsom Linköpings Beslutt
bolstafwen vthwißer. Och hwar så wore / at någon antingen
inländsk eller vthländsk ladhe sig här op emoot / och wille någon
annen / ehwadh namn then hafwe kunne / til Regimentet fram-
drages

drage / dhå haf we wij eenhelteligen och frjwillteligen så samsatt
och föreenet oss / at wij thet aldrig tilstædie wele / vthan thet medh
Lijf och bloodh förhindre och afwerie. Ther och så hån de at
högr^e wår nådigeste Furste och Herre Herig Carl / &c. tædalis
gen afginge / för ån högr^e H. S. N^{os} Sønner eller och Bros
derfson Hertig Johan / komne til sine åhr / och kunne stå Reges
mentet føre / dhå hafwe wij så samsatt oss och beslutt / efter så
som vthi Linköping stædde / at wij wele kenne them för wåre Reg
genter och Förmån vthi the unge Herrers åhr / hwilke H. S. N.
efter Gudz och beffrefuen Lagh / så och Linköpings Beslwt / thet
til förordnendes warder.

Til thet Tredie. Efter intet Regemente kan ware vthan
Rådth / och H. S. N. icke mögeligit år allene om alle saker så bes
ställe som thet sigh bör. Så åndoch H. S. N. ån nw icke någon
fullkommelig Konunge tittel hafwer widhertagit / Och förthens
skuld af oss begæret / at wij wille namngisfwe the Personer som
H. S. N. medh theres trogne rådth skulle ware bijsåndige.
Doch likwål så hafwer H. S. N. opå wår ødmiule bøn vthwalde
sigh the Personer som H. S. N. achter för Rådth at bruke / och
ther til förmener sticketligest ware / och them för oss namngis
wit / Såsom Grefwe Mauris Leionehufwudh / Droset / Gref
we Magnus Brahe / Swante Bielke / hwilken H. S. N. wil bruu
ke för Cansler /

Jören Erichsön / Ludbert Cower /
Erich Ribbing / Jören Doye / Wan Larsson / Gödick Fincke.
Och af the Lisländske stole och framdeles någre tages i Riisfens
Rådth så många som behof gøres tuñe / och man kan präfwe och bes
finne ther til ware trogne / tienlige och nyttige. Thesslikes hafwer
H. S. N. sigh vthwalde til Hof Rådth Grefwe Abraham Brahe /
Nils

Niels Bielte / Peder Kyning / Hans Erichson / Boo Ribbing / och D. Niels Hof Cansler. Medh hwilke synnerligen och samptligen wij aldeles wäl tillfridj äre / och wele them therföre godh kenne / Säsom och önske them mycken lycke och wälsignelse wthi theres kall och ämbete. Så och ther hoos bedie Gudh innerligen / at the sådane rådhy kunne påsinne / som kunne lände Gudh helighe namn til prijs och ähre / Gudh församling til opbyggelse och förmering / och wårt kåre Fädernesland til fridh / roligheet och ett långligit biistånd. Och efter tillförende mycken wille och oreede ther af kommen är / at the som Rådhy personee hafwe warit / icke hafwe welet alleneff rådhy som theres ämbete krafde / wthan och regere. Therföre så hafwe wij här så beslutit / at theres macht och myndigheet skal intet widere streckie sigh än som Lagboken säger: Nemblighen / at the skole rådhy Konungen til thet som the wette för Gudh / honom och Rikene hans gagneligit och nyttigt ware / och thet ey late för weld skuld / frendsemio och mågsemio eller wänskap. Thernäst så skole the styrkie honom til all Rikfens rätt. Och til thet sidste / Så skole the thet alt lönligit hälle / som Konungen wil lönligit hafwe.

Til thet Fierde. Andoch alle lidelike Fridhmedel skole warde opå alle sidor försökte / ehwar som kan behöfwes: Doch liks wäl efter man icke weet huru wåre Fiender kunne ware til fridh benägne / Så hafwe wij förthen skuld så många som opå Almosgens wågne här hafwe församlede warit / bewilget och samtwilt / at wij wele komme Rikket til hielp efter then ordning som oss til affstedh medhgifwen är. Hwadhy Adelen / Clerkerijt och Borgerskapet tilkommer / skal och blifwe efter then affstedh som N. S. N. serdeles medh them om hielpen giorde hafwer / och the hafwe bewilget opå thette ene ähret tilgörendes,

Til thet Fempte. Hwadh Kriigsfolcket tilkommer/ thet
medh skal hålles efter then ordning såsom offhår förelåsen är/ och
efter som nödhen är stoor til/ thet efter skal Kriigsfolcket meeres
eller förminskes. Och skal ingen som vthnåmpder warder/ och
tilbörlig besoldning tilbiudes/ wederfale/ at late bruke sigh ehwar
som behöfues/ Öster eller Wester/ Norr eller Södher.

Til thet Siette. Andoch vthi Suderlöping blef beslus
tit/ at een wijs Domböck om alle the saker som heele åhret föres
lupne wore/ skulle inleswereres vthi Cronones Canselij och then
andre vthi Håredz kiste. Theslikes så wart och här vthi Stock
holm affhandlet Anno 1599. at hware Håredh för sigh skulle
behålle halsparten af then tredung som Lag förmå / at til Hå
redh falle böyr/ och Håredzhöfdingen här til vpburie hafwer / och
samme penningar skulle förwares vthi Håredz kiste / vnder nå
gre betrodde Wåns och Håredz instgle / På thet man vthi Riik
sens tilfallende nödh måtte något hafwe at tage til / och icke be
höfde altijdh leggie hielp och gårder opå landet. Doch lijkwäl
så åre sedhan then tijdhen som Beslutet giordes / icke många
Domböcker inkompe vthi Cronones Canselij / icke heller för
nimmer man mykit vthi Håredz kiste finnes til bästa. Therska
re så stole Håredzhöfdingerne late theres wisse Domböcker lome
me tilstådhes vthan längre dröggmål / hwilke af någre förståns
dige gode Wån stole öfwerseedde blifwe / och göre besteedh
hwadh sakörelsom åre åhr ifrå åhr falne / och hwadh som thet af
vthi Håredz kisten ar kommet / hwem annorlunde gör / dhå skal
han miste sin Håredz rätt.

Til thet Siwende. Efter vthi wår Swenske Lagböck
myten orede finnes som behöfues förbättring/ Så hafwe wij als
le sampelige för gott. och nyttigt anseedt / at hon måtte af någre
förståns

Förståndige Man öfversees / corrigeres / förbättes / och efter
thenne tids och landz lägenheet rättas / och sedhan sampt medh
Rijffsens nyttige och wedertagne Recelser, Mandater och stad-
ger tryckes / Doch skal hon sedhan hon således öfverseedd är / för
än hon tryckes / icke allenest opå en Allmennelig Rijfzdagh först
opläses / vthan och vthi hwar Landzände förkunnes.

Til thet Ottonde. Om the personer som emoot H.
S. N. v. förbodh hafve seglet til Lybeck / är så beslutt / at the
skole gifve thenne gången hwar Tyretino Marck / för thet the
hafve handlet emoot Öfverheetennes förbodh. Men hwas
the komme oftere igen / dhå skole the vthan alle nåder straffede
warde.

Til thet Nijonde. Hwadh såsom Skiusfärder och Gåst-
ningar / Item the många små parkedler som vnderfäterne vthi
theres åhrliche Skatt plåge vthgöre : Thessiles Åker och Enges
rödning / thet hafve wij alle hemstål wår nådige Furste och Herra.
Doch hwadh som H. S. N. ther vthinne medh sitt Rådhy
rådhy framdeles gör och stadger / Rijket och vnderfäterne til gagn
och gode / ther medh wele wij late oss nybe / och såsom hör samme
vnderfäter efter rätt / och kan thet efter lägenheeten i Lagboken
införde warde. Hwadh såsom Stådhernes handel och wandel
tilkommer / ther medh skal hålles såsom then Förening vthwiiser /
hwillken framdeles Stådherne emellan giordt blifwer / efter alles
there betenckende och samptycke.

Til thet Tjonde. Om Rättere ting och Romungz Råffst
ther medh skal hålles såsom vthi Linköping beslutt blef / Doch
skal thet icke stålles i wårket / för än vnderfäterne kunne komme
til någon bättre rådhy och förmodgenheet.

Til thet Ellofte. Andoch opå åtskillighe tlijdher åre öpne
Mandater vthgångne/efter såsom och Lagen sampt Reccellerne
thet samme förnä / at inge klagemåls saker som för Häredz och
Lagmans ting ransakes borde / skulle antages widh Häfwedh/
för ån the först hadhe ther warit förhörde / skärskådadhe och
dömde / och sedhan medh ett lagligt wadh stutne vnder högre
dom. Så finnes doch så som sigh ther efter rätte/vthan H. F.
N. blifwer dagheligen medh oändelige klagemål öfwerlupen/
så at omögeligit år H. F. N. opå alle at sware. Therföre så
hafwe wij nw oss här så samsatt och föreenet / at samme Mans
dater skole blifwe widh theres fulle macht/ och alle klagemål war-
de opå Häredz och Lagmans ting först lagligen ransakade och
dömde / Och then som dhå icke wil late sigh nöye medh hwadh
som ther affagdt blifwer / han må dhå wädie vnder Konungens
Rättere ting / ther skal honom wedersfares hwadh Lagh medhe
gifwer / och ther emoot skal sedhan ingen wädie. Kommer nä-
gen til Häfwedh för Öfwerheeten medh någre klagemål som så
ledes icke åre Lagfolgde / dhå skal han wijses tilbake igen / Men
hwadh undersäternes klagemål om tilgift opå theres vthlager
tilkommer / ther medh skal hålles såsom thet Mandat vthwijser/
hwilket H. F. N. Åhr 1600. af Trycket vthgå läth.

Til thet Tolfte. Efter vthi Lagboken vthernckeligen
står/ at ett Mål och Wiche skal ware vthöfwer heele Riket/ Så
år tilbörigit at Lagen så wål vthi then Puncten som alle andre
må hålles widh macht. Hwarföre hafwe wij then saken hems
skält H. F. N. at H. F. N. medh sitt Rådz rådth må there
vthinne ordne och lage/ efter som H. F. N. kan tenckie at thet
bäst wil sticke sigh/ vthan Öfwerheetenes och undersäternes skas-
dhe och beswär.

Til thet Trettonde. Efter man förnimmer / at wår
Swenfke Kopper och Jern blifwer hoos the fremmende myket
wanwordet / för thet at thet icke blifwer så bruket och tillmide
som thet sigh bör. Såsom och elliest ther ibland ofte floort flerd
och bedrägerij finnes. Therfore så är af oss samptlige så stads
get och beslutit / at Befalningsmännen och Fougderne widh
Bergslagerne skole hafwe medh Bergsmännen ett noge ins
seende / at Kopper och Jern så blifwer tillmide och hugget efter
som gamble Bergz Privilegierna innehålle. The likes skole och
Wråkere vthi hwar stadh tillsettes / som Kopper och Jern besee /
Såsom och någre gode Män förordnes vthi alle Stådher / the
faten göres och Jernet infates / som först för ån Jernet inflås /
faten pröfwe och wåge / och them sedhan medh Stadzens märck
brenna.

Til thet Fiortonde. Alchenfund Borgerfkapet vthi Stå
dherne skeer myket intrång och hinder vthi theres nåring af the
fremmende som liggie åhr och dagh vthi Stådherne / och brede
widh Inwonerne drifwe theres handel och wandel. Therfore
så skal medh samme Eiggere här efter så hålles som Sveriges
Lagh och Stådhernes Privilegier vthwiise / och ingelunde
ofver Ser wekor i Stådherne i sänder blifwe ledne. Men är
någen som linger liggia wil ån som nu sagde är / dhå skal han
winne Burskap och settie sigh i Stadhen nedher / och gøre Bors
gere rättigheet som andre Inwonere.

Til thet Femtonde. Efter thet klagat warder / at icke
någen Swenst vthi Danmark eller Lybeck blifwer vthi någen
tienst antagen / Så skal och på thenne sidhe ther medh hålles lijke
heet / och ingen Lybest eller Dansk tages vthi någen tiens / ans
tingen hoos Borgerne eller Adelen här i Sverige / medh mins
dre ån befinnes kan at the Swenfte blifwe hoos the Danste och
Lybste

Tybfte i Danmark och Lybeck i tiensf antagne. Easom och icke heller någon fremmende blifwe bruket vthi något Rijsens höge kall och ämbete / som af insedd Swensf efter Lagen bön betienes. Men hwar någon fremmende dreng hoos Borgers Kapet blifwer tagen vthi tiensf / dhå skal han ställe bergen / at han wil blifwe vthi Stadhen boendes / när han blifwer sin egen Man.

Til thet Sextonde. Om Tullen som the Swenske vno besäter gifwe / skal så hålles som här til hafwer varit brukeligt / Nembligen / at the skole göre en half vthtoll och ware frij för ins tollen. Doch skole the som något godz in eller vth före / medh skal bewijse och thes sanningz Eedh betyge / at the thet vnder icke något fremmende godz hafwe instucket. Och hwem som warder beslagen / at han fremmende godz hafwer medh at fared / och gifver thet icke tilkenne / dhå skal han både thet så och sitt es get hafwe förwärket.

Til thet Siwtonde. Ar här så samtyckt och bewilget / at vår Swenske Bibel skal medh thet förste tryckes / såsom hon nu revideret , öfwerseedd och corrigeret är.

Til thet Sidste. Så hafwe wij off alle samptlige / thet eene Standet medh thet andre / then högre medh then lägre / the Andelige medh the Werldzlige / så förknippet och förbundet / at hwar någon finnes antingen inländsk eller vthländsk / högh eller lägh / som antingen thette eller andre wåre laghlike vprättede Beslwt och Föreninger til intet göre wille / eller och H. S. N. och Riiket / antingen för thenne eller andre orsaker skuld / någes fiendeliget tilfoge / dhå wele wij medh eenhellige bijsånd off beslütte / sådant at wedergöre / och medh hwar andre opsatt hafwe lif /

blodh och ale thet vthi wår förmögenheet är / til at försware
H. J. N. Riket och oss alle samptligen inbördes. Til ytters
mere wisse / at thette wår Beslut och frijwillelige Förening så
fast och oroggeligen nu och i framtijden skal hållet blifwe / så
hafwe wij thet och medh wåre egne så och Stådhers och Hår
redj Insegl vnder försiglet och vnderskrifwit.

Datum Stockholm then 17. Junij,

Thr &c. 1602.

re
ra
a
a

